

Före besöket - Lär känna lodjuret

Denna övning passar att göra i klassrummet innan ni besöker Naturhistoriska riksmuseet och utställningen Natur i Sverige. Syftet är att låta eleverna bekanta sig med utställningen och pedagogiken på förhand.

Berätta gärna för eleverna att ni kommer att få se olika djur som lever i Sverige i utställningen. Djuren är montage, ”uppstoppade” (se ”Vanliga frågor”) och visas i glasmontrar.

Övningen

Bilderna, som kan visas för eleverna i presentationen, visar en monter i utställningen Natur i Sverige, där ett lodjur jagar en orre. Årstiden är vinter. Orren har gömt sig i snön för att hålla värmen, och blir skrämmd av lodjuret, som hoppar för att fånga den.

Visa bilderna av lodjuret för klassen och låt eleverna själva fundera kring frågorna en liten stund och sedan diskutera med sin bänkgranne, och slutligen berätta tillsammans för gruppen. Det finns sammanlagt 8 diskussionsfrågor:

1. Vilken sorts djur är det?
2. Finns ett liknande djur i landet där du växte upp?
3. Har du haft en katt som husdjur? Är katten ett bra husdjur?
4. Vad gör lodjuret?
5. Vad tror du att den äter?
6. När jagar lodjuret?
7. Är den farlig för människor?
8. Vill du veta mer om lodjuret?

I den sista bilden finns möjlighet för eleverna att ställa frågor om lodjuret och en länk till ett klipp där Länsstyrelsen Blekinge har fångat ett lodjur på en övervakningskamera. På nästa sida hittar du mer fakta om lodjuret, för dig som lärare.

Fakta om lodjur

- **Lodjuret är det enda vilda kattdjuret i Sverige.** Lodjuret är Europas största vilda kattdjur - den nordliga barrskogens "minitiger".
- **Lon är ett skogsdjur och föredrar bergig terräng.** Bergiga branter är särskilt omtyckta liksom stora ostörda skogar.
- **Lodjur jagar på natten.** Ett lodjur som jagar smyger försiktigt fram mot bytet. När avståndet är 20 till 30 meter attackerar lodjuret blixtnabbt. Lodjurets styva och långa morrhår är mycket känsliga för beröring och används vid jakt i mörker. Den har även mycket bra mörkersyn, sex gånger bättre än människor. Lodjurets hörsel är också mycket bra.
- **På dagen** ligger lodjuret ofta och vilar sig på dagen i branter eller täta buskage.
- **Parningstiden** är mars-april. Ungarna, oftast två eller tre, föds under maj-juni. Mamman tar själv hand om ungarna, de följer henne under ett år.
- **Lodjuret inte kan ryta** som de stora kattdjuren. De kan däremot spinna, jama, yla och fräsa.
- **Är lodjuret farligt?** Lodjur är ofarliga för människor. Det finns inga dokumenterade fall av lodjursangrepp på människor.
- **Lodjur lever ensamma.** De är skygga och svåra att få syn på, det är ovanligt att se lodjur.
- **Lodjuret har varit och är till viss del hotat.** Under 1800-talet minskade lodjuret i antal genom intensiv jakt. Lon fridlystes 1927. En liten stam, nära utrotning, fanns då kvar i norra Norrland. Idag är viss jakt på lodjur tillåten i olika omgångar och i olika mängd på olika ställen. Lodjuret är klassat som "sårbart", den lägsta graden av hotad.
- I modern tid har lodjuret vid flera tillfällen röstats fram till **Sveriges populäraste djur**. Detta trots att den kan orsaka skada för såväl renägare, tamdjursägare och jägare.

Föda: De vanligaste bytesdjuren är rådjur, ren, hare och hönsfågel.

Antal: Idag finns 1000-1500 lodjur i Sverige spridda över nästan hela landet.

Storlek: Vuxna djur väger 15-25 kg, kroppslängd 80-130 cm.

Ålder: Normalt 12-14 år, det äldsta kända lodjuret blev 17 år.

Mer fakta om lodjur:

[Utställningens texter](#)

[WWF](#)

[Rovdjurscentret de 5 stora](#)

Vanliga frågor

Är djuren riktiga?

Ja! Alla djur i utställningen är riktiga montage.

Hur görs montagen?

De görs av konservatorer som arbetar i hela Norden. Alla muskler och skelett tas bort från djuren så att bara huden är kvar. Sedan görs en "modell", eller "docka" av plast som huden träs över. Horn och klövar är riktiga på djuren. Men ögonen är av glas.

Var kommer djuren i utställningen Natur i Sverige ifrån?

De flesta har skjutits under jakt. De är inte skjutna för att vara utställningen, utan vi har fått skinn från jägare. Vi ber att få sällsynta djur från djurparker. Vi får också in djur som ingår i Statens vilt, det vill säga vissa djur med särskilt högt naturvärde, som inte får behållas av upphittaren om de påträffas döda i naturen, utan lämnas till museet. Några få fåglar har skjutits för att visas i utställningen.

Varför samlar Naturhistoriska riksmuseet på föremål från naturen?

Vi samlar för att bevara för framtiden och bedriva forskning om djur, växter och mineral. En del av föremålen visar vi i utställningarna.